

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан
факультету геології, географії,
рекреації і туризму
Віліна ПЕРЕСАДЬКО
« 19 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань: 01 освіта
спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія), 106 Географія
освітньо-професійна програма: географія, природознавство, економіка, туристська робота; економічна та соціальна географія, та регіональний розвиток;
вид дисципліни: обов'язкова
факультет: геології, географії, рекреації і туризму

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету психології
24 червня 2024 року, протокол №7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Жукова О.А., д. пед. н., проф. каф. педагогіки; Шведова Я.В., канд. пед. н., доцент, доцент
кафедри педагогіки

Програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки
Протокол від 20 червня 2024 року №10

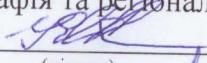
Завідувач кафедри

(підпис)

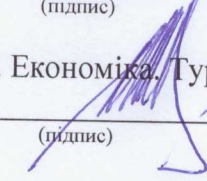
Оксана ЖУКОВА

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм:

Гарант ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток»

(підпис) Катерина КРАВЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

Гарант ОПП «Географія. Природознавство. Економіка. Туристська робота»

(підпис) Олександр ЖЕМЕРОВ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і
туризму

Протокол від «26» серпня 2024 року № 7

Голова науково-методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

(підпис) Олександр ЖЕМЕРОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Педагогіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців на рівні вищої освіти бакалавр за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія), 106 – географія.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів наукових уявлень про процеси навчання та виховання як підґрунтя конструктивної педагогічної взаємодії з учнями, спрямованої на пізнання ними реальної дійсності та вироблення особистісного ставлення до загальнолюдських, національних цінностей й власної траєкторії педагогічної діяльності у закладах загальної освіти.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни полягають у тому, щоб сформувати уяву про: теорію організації освітнього процесу; педагогічну діяльність як особливу сферу суспільної діяльності з виховання людини; форми і методи удосконалення діяльності педагога; різноманітні види діяльності учнів; стратегії і способи взаємодії суб'єктів освітнього процесу, в ході якого педагогічні впливи узгоджуються з рівнем розвитку вихованців, їхніми потребами, інтересами, нахилами та здібностями.

1.3. Кількість кредитів – 3 кредити.

1.4. Загальна кількість годин – 90 години.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3	3,4
Семестр	
5	6,7
Лекції	
24 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	4 год.
Контрольна робота	
1	1
Самостійна робота	
42 год.	80 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути (розвинути):

ЗК1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (компетентність навчання впродовж життя).

ЗК4. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних

ЗК8. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, самовираження (культурна компетентність).

ЗК9. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1. Усвідомлення предметної області та розуміння професійної діяльності (організаційна компетентність).

ФК 2. Здатність переносити систему наукових знань у практичну діяльність та площину навчального предмету / процесу, прогнозувати результати освітнього процесу, планувати освітній процес (прогностична компетентність).

ФК 9. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем глобальному світі (емоційно-етична компетентність).

ФК 10. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів, використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність (психологічна компетентність).

ФК 11. Здатність комплексно планувати, організувати та здійснювати навчальні проекти, вести аналітичну звітну документацію та презентації; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, освітні вимірювання (рефлексивна компетентність).

Програмні результати навчання (ПР)

РН 2. Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.

РН 6. Уміє використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.

РН 7. Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності, державну та іноземну мови у професійній діяльності.

РН 9. Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

РН 10. Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, здатний урегульовувати конфлікти, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

РН 11. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

РН 12. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

РН 25. Дотримується сам під час польових навчальних практик та формує відповідальне ставлення учнів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час екскурсій, походів і експедицій з учнівською молоддю.

РН 30. Має навички нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Предмет педагогіки та методи педагогічних досліджень

Гене́за терміну «педагогіка». Предмет, задачі, джерела, функції, структура педагогічної науки. Галузі педагогіки. Взаємозв'язок педагогіки з іншими науками. Етапи розвитку педагогічної науки. Основні категорії педагогіки.

Педагогічна дійсність та методи її вивчення. Традиційно педагогічні методи дослідження (спостереження, вивчення досвіду, першоджерел, аналіз шкільної документації, вивчення учнівської творчості, бесіди). Педагогічний експеримент. Педагогічне тестування. Методи вивчення колективних явищ. Кількісні методи.

Тема 2. Становлення та розвиток педагогіки

Етапи становлення та розвитку педагогіки. Педагогіка в стародавні часи. Розвиток педагогічної думки періоду середньовіччя та в епоху Відродження. Я.А. Коменський – засновник наукової педагогіки. Основні ідеї педагогіки XVII-XIX століть. Реформаторська педагогіка кінця XIX – початку XX ст. (педагогічні ідеї Д. Дьюї, М. Монтессорі, С. Френе, Р. Штайнера). Педагогічна система Я. Корчака.

Розвиток педагогічних ідей в Україні. Педагогічні ідеї Г. Сковороди, К. Ушинського. Освіта та педагогічна думка в Україні в другій половині XIX – на початку XX ст. Педагогічні ідеї А. Макаренка. Педагогіка співробітництва та ідеї вчителів-новаторів. (В. Сухомлинський, В. Шаталов, Ш. Амонашвілі та ін.).

Тема 3. Система освіти України. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа»

Сутнісно-змістовна характеристика освіти. Види освіти – формальна, неформальна, інформальна (самоосвіта). Основні форми здобуття освіти – інституційна, індивідуальна, дуальна. Законодавча база освіти в Україні. Система освіти в Україні. Рівні освіти. Дошкільна освіта. Повна загальна середня освіта. Позашкільна освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта. Фахова передвища освіта. Вища освіта. Освіта дорослих. Післядипломна освіта. Освіта осіб з особливими освітніми потребами. Інклюзивне навчання. Спеціалізована освіта. Мета і формула нової школи. Ключові компетентності для життя. Педагогіка партнерства.

Умотивований учитель. Орієнтація на учня. Виховання на загальнолюдських цінностях.

Нова структура: початкова освіта, базова середня освіта, профільна середня освіта. Автономія школи і якість освіти. Справедливе фінансування і рівний доступ. Сучасне освітнє середовище.

Розділ II. Теорія навчання

Тема 4. Сутність освітнього процесу, структура навчання

Загальне поняття про дидактику. Категорії дидактики. Поняття про освітній процес, його складові та компоненти. Загальне поняття про процес навчання, загальна характеристика його складових: мета, принципи, зміст, форми і методи навчання, контроль якості навчання.

Мета навчання. Характеристика основних груп взаємопов'язаних освітніх цілей: навчальних, розвивальних, виховних.

Поняття про зміст навчання. Сучасні вимоги до змісту навчання та критерії його вибору. Закон України про зміст освіти. Нормативні документи, щодо змісту освіти: навчальний план, навчальна програма, підручники (посібники).

Тема 5. Форми та методи навчання

Зміст поняття «форма навчання». Класифікація форм навчання (за кількістю тих, хто навчається; за місцем навчання; за тривалістю навчальних занять. Урок як основна форма організації навчання. Загальні вимоги до уроку. Конкретизація загальних вимог у дидактичній, розвивальній, виховній меті. Типологія уроків. Структура стандартних уроків. Нестандартні уроки. Допоміжні форми навчання. Самостійна робота учнів як форма навчання.

Сутність, функції, структура, проблеми класифікації методів навчання. Загальна характеристика основних груп методів навчання. Методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності (за джерелами знань, залежно від змісту освіти, за логікою передавання та сприймання навчальної інформації, за ступенем керівництва навчальної роботи). Методи стимулювання і мотивації учіння. Методи контролю і самоконтролю в навчанні.

Активні та інтерактивні методи навчання, їх характеристика.

Вибір методів навчання. Фактори, що впливають на вибір методів навчання. Основні вимоги до використання методів навчання. Засоби навчання.

Тема 6. Сучасні педагогічні технології

Поняття педагогічної технології. Етапи розвитку педагогічної технології. Хронологія введення в педагогіку поняття «технологія». Рівні вживання поняття «педагогічна технологія» в освітній практиці: загальнодидактичний, предметний, модульний. Ознаки педагогічної технології (за В. Беспальком). Структура педагогічної технології (за Г. Селевком). Структура аналізу педагогічної технології. Класифікація педагогічних технологій (за Г. Селевком): за рівнем застосування; за філософською основою; за провідним фактором психічного розвитку; за концепцією засвоєння; за орієнтацією на особистісні структури; за характером змісту та структури; за організаційними формами; за типом управління пізнавальною діяльністю; за підходом до дитини; за переважним (домінуючим) методом; за напрямком модернізації існуючої традиційної системи; за категорією здобувачів освіти. Сутність, зміст та особливості основних сучасних педагогічних технологій: технології традиційного навчання; проблемного навчання; ігрових технологій; технології особистісно-орієнтованого навчання; технології розвивального навчання; технології колективного способу навчання; технології розвитку критичного мислення; технології програмного навчання; технології інтерактивного навчання; проектної технології; технології модульного навчання; технології колективного творчого виховання.

Тема 7. Педагогічний контроль успішності навчання

Діагностика навчально-пізнавальної діяльності учнів та її функції (контрольна, виховна, навчальна, розвивальна, діагностично-коригуюча, стимулювально-мотиваційна). Загальна характеристика принципів контролю (об'єктивність, систематичність, гласність) та його видів (попередній, поточний, тематичний або періодичний, комбінований, підсумковий). Основні параметри якості знань: міцність, повнота, глибина, гнучкість, конкретність, системність, інші. Рівні знань: розпізнавальний, репродуктивний, продуктивний або реконструктивний, творчий. Педагогічне тестування. Самоконтроль та самооцінка.

Розділ III. Теорія виховання

Тема 8. Сутність процесу виховання та його структура

Виховання в теорії та історії педагогічної науки. Локальний, вузький, широкий ракурси процесу виховання.

Процес виховання: сутність, основні проблеми в історії людства та сучасні, розгляд їх науковцями. Виховний ідеал у системі виховної роботи з молоддю: історія, сучасність. Українські виховні традиції. Цілі та задачі виховання.

Закономірності, принципи й рушійні сили процесу виховання. Характеристика основних принципів виховання. Види впливу у процесі виховання.

Загальна характеристика структурних елементів виховного процесу: мета, завдання, закономірності, принципи, форми, методи, засоби, результати виховання та їх коригування.

Тема 9. Розвиток особистості в процесі виховання.

Загальні закономірності розвитку. Формування і становлення особистості. Вікові особливості. Розвиток нахилів і здібностей. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток особистості. Розвиток і виховання. Діяльність як фактор розвитку. Діагностика розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку. Вікова періодизація. Нерівномірність розвитку. Урахування індивідуальних особливостей.

Саморозвиток та самовиховання особистості як процес самовдосконалення особистісних якостей.

Тема 10. Форми, види та методи виховання

Поняття про організаційні форми виховного процесу. Класифікація виховних форм: за кількістю учасників (індивідуальні, мікро групові, масові); за місцем проведення (класні, позакласні, позашкільні, у трудовому колективі, інші); за складністю організації (прості та комплексні); за цільовою спрямованістю (інформаційні, традиційні, народні форми дозвілля, сучасні форми культурно-дозвілєвої діяльності).

Класифікація видів виховання: за формами, за змістом, за об'єктом виховної роботи, за особливостями взаємодії між педагогом та вихованцями.

Сутність, загальна характеристика методів виховання: прикладу, заохочення, вправ, примусовості, переконання. Критерії вибору методів виховання.

Самовиховання як вища форма розвитку особистості. Перевиховання особистості.

Розділ IV. Професійно-педагогічна діяльність

Тема 11. Особливості педагогічної діяльності

Педагогічна діяльність як професія. Структура і функції педагогічної діяльності (мета, об'єкт, суб'єкт, засоби, результат). Компоненти педагогічної діяльності: діагностичний, орієнтовно-прогностичний, конструктивно-проективальний, організаційний, практичного розв'язання конкретних педагогічних завдань, комунікативно-стимулювальний, аналітично-оцінний, дослідницько-творчий.

Поняття індивідуального стилю педагогічної діяльності. Класифікація стилів педагогічної діяльності. Етапи та умови формування індивідуального стилю діяльності сучасного викладача.

Цінності і смисли педагогічної діяльності. Імідж викладача. Поняття про імідж у світовій і вітчизняній психології і педагогіці. Складові іміджу. Соціально-психологічний портрет викладача: авторитет, репутація, престиж, імідж, статус. Принципи та технології утворення позитивного іміджу.

Тема 12. Педагогічна майстерність викладача

Особливості праці сучасного педагога: загальна характеристика. Групи педагогічних цінностей (соціально-педагогічні, групові педагогічні, особистісно-педагогічні): загальна характеристика. Характеристика терміну «педагогічна майстерність». Ознаки та сутність педагогічної майстерності. Рівні володіння педагогічною майстерністю та шляхи її підвищення науково-педагогічним працівником. Компоненти педагогічної майстерності (гуманістична спрямованість праці, здібності до педагогічної діяльності, професійна компетентність, педагогічна техніка): загальна характеристика. Етичні дилеми у педагогічній практиці: схема аналізу та пошук шляхів розв'язання.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	ус бо го	у тому числі					ус бо го	у тому числі				
		лекції	прак	лаб.	ІНД	срс		лекції	практ	лаб	ІНД	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ I. Загальні основи педагогіки												
Тема 1. Предмет педагогіки та методи педагогічних досліджень	7	2	2			3	7	1				6
Тема 2. Становлення та розвиток педагогіки	7	2	2			3	9		1			8
Тема 3. Система освіти України. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа»	7	2	2			3	7	1				6
Разом за розділом 1	21	6	6			9	23	2	1			20
Розділ II. Теорія навчання												
Тема 4. Сутність освітнього процесу, структура навчання	7	2	2			3	7	1				6
Тема 5. Форми методи, засоби навчання	7	2	2			3	7	1				6
Тема 6. Сучасні педагогічні технології	7	2	2			3	7		1			6
Тема 7. Педагогічний контроль успішності навчання	7	2	2			3	6					6

Разом за розділом 2	28	8	8			12	26	1	1			24
Розділ III. Теорія виховання												
Тема 8. Сутність процесу виховання та його структура	7	2	2			3	7		1			6
Тема 9. Розвиток особистості в процесі виховання	7	2	2			3	6					6
Тема 10. Форми, види та методи виховання	7	2	2			3	7	1				6
Разом за розділом 3	21	6	6			9	20	1	1			18

Розділ IV. Професійно-педагогічна діяльність												
Тема 11. Особливості педагогічної діяльності	7	2	2			3	6					6
Тема 12. Педагогічна майстерність учителя	7	2	2			3	8	1	1			6
Разом за розділом 4	14	4	4			6	14	1	1			12
Підготовка до екзамену						6	6					6
Усього годин	90	24	24	-	-	42	90	6	4			80

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет педагогіки та методи педагогічних досліджень	
2	Становлення та розвиток педагогіки.	2
3	Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа».	2
4	Концептуальні засади реформування середньої школи «НУШ»	2
5	Сутність освітнього процесу, структура навчання	2

6.	Форми, методи, засоби навчання	2
7.	Сучасні педагогічні технології.	2
8	Педагогічний контроль успішності навчання.	2
9	Сутність процесу виховання та його структура	2
10	Розвиток особистості в процесі виховання	2
11	Форми, види та методи виховання	2
12	Особливості педагогічної діяльності	2
14	Педагогічна майстерність учителя.	24
РАЗОМ		16

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення та розвиток педагогіки.	1
2	Сучасні педагогічні технології	1
3	Сутність процесу виховання та його структура	1
4	Педагогічна майстерність учителя.	1
РАЗОМ		4

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Денна форма навчання

№ з/п	Назви тем та зміст завдань самостійних робіт	К-сть годин	Форма контролю
1	Тема 1. Предмет педагогіки та методи педагогічних досліджень Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на сем.	3	Відповідь на семінарі, е кспрес-опитування
2	Тема 2. Становлення та розвиток педагогіки Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті.	3	Експрес-опитування, відповіді на семінарському занятті
3	Тема 3. Система освіти України. Концептуальні засади реформування середньої школи «НУШ» Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації.	3	Експрес-опитування відповіді на семінарському занятті

4	Тема 4. Сутність освітнього процесу та структура навчання Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті.	3	Експрес-опитування, відповіді на семінарському занятті
5	Тема 5. Форми, методи, засоби навчання Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті	3	Експрес-опитування відповіді на семінарському занятті
6	Тема 6 . Сучасні педагогічні технології Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті з презентацією.	3	Експрес-опитування відповіді на семінарському занятті
7	Тема 7. Педагогічний контроль успішності навчання .Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті з презентацією.	3	Експрес-опитування, відповіді на семінарському занятті, виконання презентації
8	Тема 8. Сутність процесу виховання та його структура Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті з презентацією.	3	Експрес-опитування, відповіді на семінарському занятті, виконання презентації
9	Тема 9. Розвиток особистості в процесі виховання Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті.	3	Експрес-опитування, відповіді на семінарському занятті
10	Тема 10. Форми, види та методи виховання Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті з презентацією.	3	Експрес-опитування, відповіді на семінарському занятті
11	Тема 11. Особливості педагогічної діяльності Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на сем.	3	Експрес-опитування, відповіді на семінарському занятті
12	Тема 12. Педагогічна майстерність Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до експрес-опитування та виступу на семінарському занятті з презентацією.	3	Експрес-опитування, відповіді на семінарському занятті, виконання презентації
13	Підготовка до іспиту	6	

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

заочна форма навчання

№ з/п	Назви тем та зміст завдань самостійних робіт	К-сть годин	Форма контролю
1.	Тема 1. Предмет і завдання педагогіки, методи педагогічних досліджень Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підбір притчі з поясненням її символічного змісту у контексті педагогіки	6	Складання звіту
2.	Тема 2. Становлення та розвиток педагогіки Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Створення презентації «Актуальність для сучасності спадщини... (персоналію обрати самостійно)»	8	Презентація
3.	Тема 3. Система освіти України. Концептуальні засади реформування середньої школи «НУШ» Скласти таблицю «Кваліфікаційні рівні НРК, ступені освіти»	6	Складання звіту
4.	Тема 4. Сутність освітнього процесу, структура навчання Проаналізувати зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на якість навчання.	6	Експрес-опитування. Підготовка доповідей
5.	Тема 5. Форми, методи, засоби навчання Скласти таблицю, в якій, студент має порівняти традиційне навчання з обраним для дослідження <u>видом навчання</u>	6	Експрес-опитування.
6.	Тема 6. Сучасні педагогічні технології. Проаналізувати одну (на вибір) педагогічну технологію, виокремити особливості, недоліки та переваги.	6	Складання звіту
7.	Тема 7. Педагогічний контроль успішності навчання. Проаналізувати існуючі в педагогіці методики перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок. Виокремити недоліки та переваги	6	Виконання проєктної роботи
8.	Теми 8. Сутність процесу виховання та його структура. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Розробка плану-конспекту виховного заходу для учнів з будь-якого напрямку виховної роботи за вибором студента. Представити у вигляді презентації	6	Виконання проєктної роботи

9.	Тема 9. Розвиток особистості в процесі виховання. Скласти кросворд з поданої теми	6	Кросворд
10.	Тема 10.Форми, види та методи виховання Обґрунтуйте, у чому полягає сутність виховання з позиції гуманістичного (суб'єктного) підходу та поясніть, у чому відмінність гуманістичного підходу від традиціоналістичного (об'єктного)	6	
11.	Теми 11. Особливості педагогічної діяльності. Створити схематичну модель діяльності сучасного педагога.	6	Виконані роботи
12.	Тема 12. Педагогічна майстерність викладача Наведіть приклад педагогічної майстерності вчителя (з власного досвіду / літератури / або з кінофільму/мультфільму) та проаналізуйте прояв компонентів педагогічної майстерності.	6	Складання звіту
13.	Підготовка до іспиту	6	
РАЗОМ		80	

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

(не передбачені)

7. Методи навчання

Передбачається комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

Керівництво пізнавальною діяльністю студентів здійснюється з використанням групи методів: пояснювально-ілюстративних (розповідь, демонстрація, показ, пояснення та ін.), репродуктивних (відповіді студентів на запитання), проблемних (застосування мозкового штурму та проблемних ситуацій), частково-пошукових (виконання завдань самостійної роботи студента).

Найважливіші теми дисципліни «Педагогіка» викладаються методом проблемних лекцій та методом лекцій-бесід, що дає змогу організувати на певних етапах навчання групові дискусії, діалог з аудиторією. Ці методи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів стимулюють пізнавальну активність, мислення, сприяють включенню у рішення проблем, наближених до професійних, створюють умови для формування та закріплення професійних знань, умінь, навичок; створюють умови для розвитку умінь самостійно мислити, орієнтуватися у новій ситуації, знаходити підходи у рішенні проблем; сприяють розвитку творчих здібностей студентів, усної мови, умінню формулювати та висловлювати свою точку зору, позицію, поважати думку опонента, вміти її вислуховувати.

Основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань, є самостійна робота студента.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ:

Поточне опитування; оцінка за навчальний проект; підсумковий письмовий екзамен.

Форми поточної перевірки:

- експрес-опитування студентів;
- усна співбесіда зі змісту теми, що розглядається з оцінюванням відповідей студентів;
- письмові звіти студентів заочної форми навчання з кожної теми навчальної дисципліни;
- навчальні проєкти з тем 7, 8, 10, 12 навчальної дисципліни представляються студентами у встановлені науково-педагогічними працівниками терміни;
- контрольна робота.

Експрес-опитування проводяться на початку семінарського заняття. Усна співбесіда зі змісту теми проводиться при обговоренні навчальних питань, що виносяться на семінарське заняття.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою з дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах інформації;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.

Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання контрольної роботи та отримання у результаті поточного контролю 30 балів.

Оцінювання студентів денної форми навчання

Критерії оцінювання студентів у ході лекційних занять:

Поточне оцінювання на лекційних заняттях здійснюється за допомогою експрес опитування. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за результатами експрес опитування на одному лекційному занятті 1 бал. За результатами всіх експрес опитувань студент може набрати максимально 12 балів.

Методика визначення балів за результатами експрес-опитування:

Бали	Критерії оцінювання за результатами експрес-опитування
<i>завдання з відкритою відповіддю на запитання</i>	
1	Повне розкриття відповіді
0	Повністю невірна відповідь, або її відсутність.
<i>завдання з вибором однієї правильної відповіді на запитання</i>	
1	Правильний вибір
0	Невірний вибір відповіді, або її відсутність

Критерії оцінювання усних відповідей студентів на семінарському занятті:

Під час виступу на семінарському занятті відповідь студента оцінюється за наступними показниками: ступінь володіння навчальним матеріалом; структура відповіді; доказовість; неперервність та послідовність викладу думки під час переходу від однієї смислової частини до іншої; культура мовлення; відповіді на запитання аудиторії.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за усні відповіді певної теми семінарського заняття (семінарських занять) – 3 балів.

Бали не нараховуються за цілком невірну відповідь або її відсутність.

Методика визначення балів за усні відповіді на семінарському занятті:

Бали	Критерії оцінювання усних відповідей студентів
3	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь і навичок та правильно й обґрунтовано приймає рішення при відповідях

2	Студент допускає несуттєві неточності при застосуванні знань та умінь під час відповідей
1	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але відповіді носять хаотичний характер. Наявні неточності.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за всі семінарські заняття – 36 балів.

З тем 7,8, 10, 12 здійснюється оцінювання проєктів, які студенти, які студенти роблять у вигляді презентацій та захищають на семінарському занятті. Максимальну кількість балів, яку може отримати студент за проєкти з тем 7, 8, 10, 12 – 3 бали.

Методика визначення балів за результатами виконаних студентами проєктів :

Бали	Критерії оцінювання
1	Завдання містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент безсистемно висвітлює питання з грубими помилками та відсутнє розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення. Виконане завдання частково відповідає вимогам щодо його оформлення.
1,5	Завдання містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів сутністю питань з певної теми, виявив теоретичні знання, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Завдання містить неповні відповіді, мають місце помилки при висвітленні змісту матеріалу. Виконане завдання не в повній мірі відповідає вимогам щодо його оформлення.
2	Завдання містить відповіді, в яких відтворюється значна частина змісту завдання. Студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У змісті виконаного завдання допущені несуттєві помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу. Виконане завдання відповідає вимогам щодо його оформлення.
3	Завдання містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент показує глибоке оволодіння матеріалом, висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом та відповідає вимогам щодо його оформлення.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за результатами виконаного проєкту – 3 бали.

Критерії оцінювання презентації

Робота має складатися з 10-15 слайдів, що висвітлюють зміст обраної теми. У разі відсутності малюнків (графіків, діаграм, порівняльних таблиць, відеофрагментів) студенту нараховується менша кількість балів.

Критерії оцінювання презентації

Показник оцінювання	Критерії оцінювання
зміст	відповідність змісту заявленій темі;

обсяг форма викладення матеріалу;	оптимальний обсяг (10-15 слайдів); відповідність формальним критеріям (грунтовність, інформативність, доречність малюнків і таблиць, логічність, послідовність викладу); наявність структурних елементів (обкладинка; титульний слайд; зміст;
структурні елементи	вступ: мета, завдання; навчальний матеріал (включаючи текст, схеми, таблиці, ілюстрації, графіки); висновки, узагальнення, ключові положення; глосарій термінів, система контролю знань (запитання і завдання для самоперевірки); додатковий матеріал для поглибленого вивчення; інформаційні ресурси за темою); застосування відеофрагментів;
відеофрагменти динамічність	динамічність (сприйняття образної, звукової і вербальної інформації); дотримання правил використання текстової інформації (максимальна інформативність тексту);
текстова інформація відповіді на запитання аудиторії	чіткі, лаконічні, ґрунтовні відповіді на запитання присутніх

Оцінювання студентів заочної форми навчання

Поточне оцінювання на лекційних заняттях здійснюється за допомогою експрес опитування. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за результатами експрес опитування на одному лекційному занятті 2 бали. За результатами всіх експрес опитувань студент може набрати максимально 6 балів. (3 лекційних занять по 2 бали).

Методика визначення балів за результатами експрес-опитування:

Бали	Критерії оцінювання за результатами експрес-опитування
<i>завдання з відкритою відповіддю на запитання</i>	
2	Повне розкриття відповіді
1	Відповідь має дрібні неточності, не містить суттєвих помилок (часткове розкриття змісту)
0	Повністю невірна відповідь, або її відсутність.
<i>завдання з вибором однієї правильної відповіді на запитання</i>	
2	Правильний вибір
0	Невірний вибір відповіді, або її відсутність

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за експрес-опитування – 2 бали.

Критерії оцінювання усних відповідей студентів на семінарському занятті:

Під час виступу на семінарському занятті відповідь студента оцінюється за наступними показниками: ступінь володіння навчальним матеріалом; структура відповіді; доказовість; неперервність та послідовність викладу думки під час переходу від однієї смислової частини до іншої; культура мовлення; відповіді на запитання аудиторії.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за усні відповіді одного семінарського заняття – 3 балів.

Всього за 2 семінарські заняття студенти отримують 6 балів. Бали не нараховуються за цілком невірну відповідь або її відсутність.

Методика визначення балів за усні відповіді на семінарському занятті:

Бали	Критерії оцінювання усних відповідей студентів
3	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь і навичок та правильно й обґрунтовано

	приймає рішення при відповідях
2,5	Студент допускає несуттєві неточності при застосуванні знань та умінь під час відповідей
2	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає окремі помилки, що не є перешкодою до подальшого навчання. Здатний використовувати знання для вирішення стандартних завдань
1	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає окремі помилки. Відповіді носять хаотичний характер. Не завжди здатний використовувати знання для вирішення стандартних завдань

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за результатами виконання завдань самостійної роботи з кожної теми – 3 бали. Всього за 12 тем можна набрати максимум 36 балів.

Методика визначення балів за результатами виконаної самостійної роботи:

	Критерії оцінювання самостійної роботи
1	Завдання містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент безсистемно висвітлює питання з грубими помилками та відсутнє розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення. Виконане завдання частково відповідає вимогам щодо його оформлення.
2	Завдання містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів сутністю питань з певної теми, виявив теоретичні знання, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Завдання містить неповні відповіді, мають місце помилки при висвітленні змісту матеріалу. Виконане завдання не в повній мірі відповідає вимогам щодо його оформлення.
2,5	Завдання містить відповіді, в яких відтворюється значна частина змісту завдання. Студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент питання висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У змісті виконаного завдання допущені несуттєві помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу. Виконане завдання відповідає вимогам щодо його оформлення.
3	Завдання містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент показує глибоке оволодіння матеріалом, висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом та відповідає вимогам щодо його оформлення.

Критерії оцінювання контрольної роботи для студентів денної та заочної форми навчання

Контрольна робота оцінюються у 12 балів і представляє собою мікродослідження, яке повинні виконати здобувачі освіти (денної та заочної форми навчання) на будь-яку тему в рамках дисципліни (може бути емпіричним з використанням опитувань, бесід тощо або

теоретичним). Алгоритм проведення мікродослідження: обрати тему, яка містить проблему, обґрунтувати актуальність, сформулювати мету, окреслити теоретико-методологічні основи (які вчені займалися вивченням цієї теми), обґрунтувати свій погляд, тобто власне бачення вирішення проблеми, зробити висновки. Розробити презентацію (мінімум 10 слайдів). Здобувачі освіти можуть об'єднуватися у групи (2-3 особи). Контрольна робота оцінюється максимально 12 балів.

Кількість балів	Критерії
12	Повна відповідність змісту поданого матеріалу обраній темі. Тема обрана сучасна, актуальна. Проблема сформульована чітко, мета окреслена, зазначено теоретико-методологічні основи, в повному обсязі обґрунтовано свій погляд на вирішення поставленої проблеми. Студент виявляє повне розуміння актуальних теоретичних основ дисципліни; демонструє різнобічне, систематичне і глибоке знання навчального матеріалу, високий рівень ознайомлення з основною та додатковою літературою, що рекомендована програмою; виявляє творчі здібності в розумінні і використанні навчального матеріалу. Його ґрунтовна та послідовна відповідь є результатом засвоєння взаємозв'язку основних понять дисципліни в їхньому значенні для набутої професії.- ініціативне та творче ставлення до виконання завдання;
11-9	<ul style="list-style-type: none"> - достатньо логічні та змістовні відповіді; - виконання завдання, на досить високому рівні; - достатній рівень засвоєння теоретичного матеріалу; - студент демонструє здатність використовувати отримані знання для вирішення поставлених завдань. Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Студент має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків.
8-5	Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Студент має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків, студент не завжди здатний використовувати отримані знання для вирішення поставлених завдань
4-1	<ul style="list-style-type: none"> - пасивність та низький рівень успішності у роботі; - низький рівень засвоєння теоретичного матеріалу розділу, засвоєно лише деякі поняття за темами розділу, студент простежує окремі зв'язки між засвоєними поняттями; - виконання завдань з істотними помилками.

Підсумкова письмова (екзаменаційна) робота

Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання контрольної роботи та отримання у результаті поточного контролю 30 балів.

Підсумкова письмова робота представляє собою відповідь на 3 запитання, взятих із переліку [див. «ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ З КУРСУ «ПЕДАГОГІКА»]. Кожне завдання оцінюється у 13 балів, сумарно 39 балів за три запитання. 1 бал надається студентам за умов присутності на всіх лекційних заняттях. Якщо відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 3-6 балів за відповідне питання. При

значних неточностях оцінка знижується на 6-8 балів; при великій кількості помилок – на 8-11. Бали не нараховуються у випадку неправильної відповіді або у разі її відсутності.

Критерії оцінювання підсумкової (екзаменаційної) роботи за темами

Бали за контрольне питання	Критерії оцінювання
13-10	Правильна та повна відповідь на поставлені запитання. Студент виявляє повне розуміння актуальних теоретичних основ дисципліни; демонструє різнобічне, систематичне і глибоке знання навчального матеріалу, високий рівень ознайомлення з основною та додатковою літературою, що рекомендована програмою; виявляє творчі здібності в розумінні і використанні навчального матеріалу. Його ґрунтовна та послідовна відповідь є результатом засвоєння взаємозв'язку основних понять дисципліни в їхньому значенні для набутої професії.
9-7	Студент демонструє впевнене володіння основними поняттями курсу під час розв'язання теоретичних та практичних проблем, що зумовлюють його специфіку; наводить аргументи та докази на користь позиції, що викладає; демонструє ґрунтовний рівень знань навчального матеріалу; вміє аналізувати теорії, дані, факти. Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Студент має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків.
6-4	Відповідь містить велику кількість помилок, є непослідовною та неповною. Студент демонструє посередній рівень засвоєння знань з основних тем курсу, виявляє слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні поставленого питання. Знання є фрагментарними та епізодичними.
3-1	Студент ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання і відтворення окремих фактів і фрагментів, демонструє низький рівень засвоєння знань. Знання теоретичних концепцій і підходів безсистемні, дуже фрагментарні і поверхневі. Студент не володіє навичками аналізу, синтезу, порівняння, допускає неприпустимі помилки у відповідях на запитання.
0	Відповідь є повністю невірною або відсутньою.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ (денна форма навчання)

Поточний контроль та самостійна робота студентів денної форми навчання												Разом	Іспит	Сума	
Розділ 1			Розділ 2				Розділ 3			Розділ 4		К/Р			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	12	60	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4				
60															

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ
(заочна форма навчання)**

Поточний контроль та самостійна робота студентів заочної форми навчання												Разом	Іспит	Сума	
Розділ 1			Розділ 2				Розділ 3			Розділ 4		К/Р			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	12	60	40	100
5	5	3	3	5	6	3	5	3	3	3	3				
60															

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Генеза терміну «педагогіка».
2. Етапи розвитку педагогічної науки.
3. Галузі педагогічної науки.
4. Взаємозв'язок педагогіки з іншими науками.
5. Я.А. Коменський та його роль в становленні педагогіки як науки.
6. Психофізіологічні основи навчання.
7. Характерні риси особистості.
9. Спадкоємність, середовище і виховання як фактори розвитку особистості.
10. Ознаки процесу навчання.
11. Основні категорії дидактики.
12. Принципи навчання.
13. Класифікація методів навчання.
14. Фактори, що впливають на вибір методів навчання.
15. Організаційні форми навчання.
16. Урок як основна форма організації навчання. Вимоги до уроку.
17. Типи уроків: загальна характеристика. Приблизна схема організації та проведення уроку.
18. Структура уроку засвоєння нових знань.
19. Структура уроку застосування знань, умінь, навичок.
20. Структура уроку систематизації та узагальнення знань.
21. Структура уроку контролю знань.

22. Структура комбінованого уроку.
23. Нестандартні уроки.
24. Види навчання: загальна характеристика.
25. Традиційна освіта.
26. Проблемне навчання.
27. Інтерактивне навчання.
28. Інклюзивне навчання.
29. Змішане навчання.
30. Критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої освіти.
31. Види контролю. Переваги та недоліки письмового та усного контролю.
32. Сутність процесу виховання.
33. Складові частини виховання.
34. Принципи процесу виховання.
35. Методи виховання: загальна характеристика.
36. Метод вправ.
37. Метод прикладу.
38. Метод примусовості.
39. Метод заохочення.
40. Метод переконання.
41. Виховання та самовиховання школярів. Можливості самовиховання.
42. Співвідношення процесів виховання, самовиховання та перевиховання школярів.
43. Я.А. Коменський про шаблі освіти. /Вікова періодизація і система шкіл/.
44. Система навчання та виховання К.Д. Ушинського.
45. Система виховання А.С. Макаренка.
46. Вчення А.С. Макаренка про колектив.
47. Види батьківського авторитету за А.С. Макаренком.
48. Система навчання та виховання В.О. Сухомлинського.
49. Основні ідеї педагогіки співробітництва.
50. Методична система В.Ф. Шаталова.
51. Педагогічне спілкування: його види, загальна характеристика.
52. Ознаки гарної мови педагога.
53. Педагогічна культура: її компоненти, зміст.
54. Педагогічна майстерність: її компоненти.
55. Сучасне освітнє середовище в новій українській школі.
56. Структура, мета і формула нової української школи.
57. Умотивований учитель нової української школи.
58. Структура і функції педагогічної діяльності.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Андрошук І.В. Методика виховної роботи : навч. посібник / І.В. Андрошук, І.П. Андрошук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – 320 с.
2. Бойко А.М. Виховання людини: нове і вічне. – Полтава: Техсервіс, 2006. – С. 293–314.
3. Васильєва М.П. Теорія педагогічної деонтології : [монографія] / Марина Петрівна Васильєва. – Х. : Нове слово, 2003. – 264 с.
4. Виховні системи навчальних закладів: теорія та практика / Укладач О.Є.\Гречаник. – Х. : Вид. група «Основа», 2014. – 224 с.
5. Добрянська Л.Г. Формування мотивації учнів до навчання [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://licey-cv.com/metodichna-rabota/krashh-naprascyuvannya-pk/565-formuvannya-motivacz-uchnv-do-navchannya-dopovd>
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. – Київ: Академвидав, 2004. – 352 с.
7. Євтух М. Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень [Текст] : монографія / М. Б. Євтух, Е. В. Лузік, Л. М. Дибкова ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. економіч. ун-т імені Вадима Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с.
8. Елькін М.В. Історія педагогіки: [навчально-методичний посібник до самостійного вивчення дисципліни] / М.В.Елькін, М.М.Головкова, А.А.Коробченко. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2009. – 204 с.
9. Завгородня Т.К. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник / Т.К.Завгородня, Л.М.Прокопів, І.В.Стражнікова. – Івано-Франківськ, 2014. – 160 с.
10. Зайченко І.В. Історія зарубіжної педагогіки. Навчальний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 624 с.
11. Зайченко І.В. Педагогіка. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Освіта України, 2006. – С. 86–97; 116–138.
12. Інноваційні педагогічні технології навчання професії. Монографія / Нікуліна А.С., Максименко Ю.Б., Матвєєв Г.П., Заславська С.О., Сілаєва І.Є., Костюченко М.П., Молчанов В.М. за ред. Нікуліної А.С. – Донецьк: ДІПО ІПП, 2005. – 385 с.
13. Коваленко О.Е. Методика професійного навчання. – Підручник. – Х.: Видавництво НУА, 2005. – 360 с.
14. Кондрашова Л.В. Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник / Л.В. Кондрашова, О.О. Лаврентьєва, Н.І.Зеленкова. – Кривий Ріг: КДПУ, 2008. – 187 с.
15. Кузьмінський А. І. Технологія і техніка шкільного уроку [Текст] : навч. посіб. / Анатолій Іванович Кузьмінський, Світлана Віталіївна Омеляненко. – К. : Знання, 2010. – 335 с.
16. Левківський М.В. Історія педагогіки : навч.-метод. посібник. Вид. 4-те. – К : Центр учбової літератури, 2011. – 190 с.
  1. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. 2-е вид., доп. і випр. – Х. : «ОВС», 2010 – 480 с.
  2. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : Навчальний посібник / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Харків: ОВС, 2002. – С. 220–250.
  3. Лутаєва Т. В. Педагогічна культура : навч. посіб. / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. – Х. : Цифра принт, 2012. – 182 с.
  4. Малафіїк І.В. Дидактика: Навчальний посібник / І.В. Малафіїк. – К. : Кондор, 2005. – 397 с.
  5. Мартиненко, С. Методи навчання та їх класифікація [Текст] / Світлана Мартиненко, Людмила Хоружа // Початкова освіта. – 2010. – № 24. – С. 28–32.

6. Методика професійного навчання. Методика постановки навчальних цілей [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://bookss.co.ua/book_osnovi-naukovo_943/9_tema-8.-metodika-postanovki-navchalnih-cilej
7. Методичні рекомендації зі складання тестових завдань / В.П. Сергієнко, Л.О. Кухар. – К., НПУ, 2011. – 41 с.
8. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії [Текст]: навч. посібник / Г.М. Мешко. – К.: Академвидав, 2010. – 200 с.
9. Наумова В.Ю. Розробка текстових завдань і тестів: основи технології. – Київ: 2006. – 24 с.
10. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К.: Пед. думка, 2016. – 448 с.
11. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
12. Нестандартні уроки з фізичної географії [Текст] / авт.–уклад. К.С. Шуліка. – Х.: Основа, 2012. – 112 с.
13. Овчаров С. М. Інтегровані уроки – креативні учні [Текст]: навч.–метод. посіб. / Сергій Михайлович Овчаров, Катерина Володимирівна Овчарова. – Полтава: АСМІ, 2012. – 72 с.
14. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
15. Освітні технології: навч. – метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
16. Пальчевський С.С. Педагогіка: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2007. – С. 355–370.
17. Паньков Д.В. Організація навчання за інтерактивними технологіями. Методичні рекомендації для педагогічних працівників. – Донецьк: ДІПО ІПП, 2006. – 48с.
18. Педагогіка: Навчальний посібник / Галузяк В.М., Сметанський М.І., Шахов В.І. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. – С. 235–253.
19. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – К.: Знання–Прес, 2003. – 700 с.
20. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997. – 349 с.
21. Педагогічна майстерність сучасного вчителя: теорія і практика: Підручник за кредитно–модульною технологією навчання для бакалаврів / Бельчева Т.Ф., Ізбаш С.С., Елькін М.В. [та ін.]. – 2–ге вид. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. – 364 с.
22. Полат Е. С. Метод проектів [Електронний ресурс] / Е. С. Полат. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://distant.ioso.ru/project/meth%20project/metod%20pro.htm>.
23. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
24. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2007. – 144 с.
25. Поясик О. І. Методика виховної роботи: навчальний посібник / О. І. Поясик, В.В. Лаппо. Івано–Франківськ Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2011. 202 с.
26. Про освіту: Закон України від 5.09.2017 р. № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
27. Про вищу освіту: закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>

28. Психолого–педагогічні засади діяльності педагога сучасної професійної школи: навчально–методичний посібник/ ав. : Дегтярьова Г. С., Козяр М. М., Руденко Л. А., Шиделко А. В.; за ред. Руденко Л. А. – К.: Педагогічна думка, 2013. – 144 с.
29. Пустова Т.В. Основи педагогічного оцінювання. Частина II. Практика. – Київ: Майстер–клас, 2006. – 55с.
30. Сілаєва І.Є. Сучасний урок у професійній школі: проектування, організація, аналіз : метод. посібник / Сілаєва І.Є., Шевчук С.С. – Донецьк: ДПО ІПП, 2008. – 171 с.
31. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 344 с.
32. . Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник / В.М. Чайка. – Київ : Академвидав, 2011. – 238 с.
33. Штефан Л. В. Інноваційні технології в освіті : навч. пос. для студентів вищих навчальних закладів інженерно-педагогічних спеціальностей / Л. В. Штефан – Х. : Видавництво «Друкарня Мадрид», 2012 – 174 с.
34. Ягунов В.В. Педагогіка : навч. посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Допоміжна література

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково–методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації (підготовка вчителя до формування виховуючих відносин з учнями). – К.: ІЗМН, 1996. – 232 с.
3. Бойко А.Н. Теория и методика формирования воспитывающих отношений в общеобразовательной школе. – К.: Вища шк., 1991. – 264 с.
4. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 667 с.
5. Олексюк О. Є. Теоретичні основи методу проектів як педагогічної технології / О. Є. Олексюк // Наукові праці : наук.-метод. журн. – Миколаїв, 2004. – Вип. 23. – С. 10-13.
6. Педагогіка. Навчальний посібник / В.М.Газузьяк, М.І.Сметанський, В.І. Шахов.– Вінниця: РВВВАТ “Віноблдрукарня”. – 2001. – 200с
7. Степанов О.М. Основи психології і педагогіки: Навч. посіб. / О.М. Степанов, М.М. Фіцула. – 2-е вид., виправл., доповн. – К.: Академвидав, 2006. – 520 с.
8. Ушинський К.Д. Про користь педагогічної літератури // Твори: В 6 т. – К., 1954. – Т.1. – С. 33–49.
9. Ушинський К.Д. Три елементи школи //Твори: В 6 т. – К., 1954. – Т. 1. – С.110–126.
10. Фіцула М.М. Педагогіка. Загальні засади педагогіки. Теорія освіти і навчання (дидактика). Теорія виховання. Школознавство. З історії педагогіки: Навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / М.М. Фіцула. – К.: Вид-во центр «Академія», 2000. – 542 с.

12. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО–ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні
2. <http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
3. <http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;
4. https://vk.com/doc-51785228_168337240?dl=1b962d8460878ccc8f – Фіцула М.М. – Педагогіка (Альма–матер) – 2002.pdf
5. <http://pidruchniki.com/pedagogika/> – Навчальні матеріали онлайн
6. http://pidruchniki.com/16170701/pedagogika/vstup_do_pedagogichnoyi_profesiyi – Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії [Текст]: навч. посібник / Г.М. Мешко. – К.: Академвидав, 2010. – 200 с.

7. http://elibrary.kubg.edu.ua/9021/1/Metodologiya_naukovo-pedagogichnikh_doslidzhen.pdf – Сисоєва С.О. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник / С.О.Сисоєва, Т.Є.Кристочук. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.
8. http://cul.com.ua/preview/met_ped_do.pdf – Тверезовська Н.Т. Методологія педагогічного дослідження [текст]: навч. посіб / Н.Т. Тверезовська, В.К. Сидоренко. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 440 с.
9. http://pidruchniki.com/1584072030815/pedagogika/osnovi_didaktiki – Чайка В.М. Основи дидактики: навчальний посібник / В.М. Чайка. – Київ: Академвидав, 2011. – 238 с.
10. http://pidruchniki.com/1584072036561/pedagogika/osnovi_pedagogichnoyi_ergonomiki – Карапузова Н.Д. Основи педагогічної ергономіки [Текст]: навч. посібник для вузов / Н.Д. Карапузова, Є.А. Зімниця, В.М. Помогайбо. – К.: Академвидав, 2012. – 192 с.
11. http://pidruchniki.com/1295012754523/pedagogika/osnovi_pedagogichnoyi_tehniki – Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Н.П. Пихтіна; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2012. – 285 с.
12. <http://pidruchniki.com/17000308/pedagogika/pedagogika> – Зайченко І.В. Педагогіка: навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів / І.В. Зайченко. – Київ : Освіта України, 2006. – 528 с.
13. http://pidruchniki.com/19991130/pedagogika/pedagogika_u_zapitannyaх_i_vidpovidyah – Педагогіка у запитаннях і відповідях: Навч. посіб. / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К., 2006. – 311 с.
14. <http://studentam.net.ua/content/section/23/85/> – Онлайн бібліотека / електронні підручники, навчальні посібники, лекції, конспекти / педагогіка
15. <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html> – Історія педагогіки: курс лекцій: Навчальний посібник. – К., 2004. – 171 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ПРИКЛАД ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Класифікація методів навчання.

Поняття про метод і прийом навчання

Метод – (від грец. *metodos* – шлях до чого-небудь) означає спосіб діяльності, спрямованої на досягнення певної мети.

Метод навчання – спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача та студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти.

Окрім основного визначення в літературі зустрічаються й інші визначення методів навчання:

Метод – це форма руху змісту навчального матеріалу.

Метод – це упорядкована сукупність методичних прийомів, дій та операцій, за допомогою яких організовується навчальна діяльність студентів і процес засвоєння знань.

Метод – форма обміну навчальною інформацією між тим, хто навчає, і тим, хто вчиться.

Метод – форма руху пізнавальної діяльності студентів.

Метод – упорядкована сукупність прийомів, дій і логічних операцій.

Метод – це спосіб співробітництва викладача та студентів.

Таким чином, метод навчання – досить складне, багатоякісне багатовимірне педагогічне явище, в якому знаходять відображення об'єктивні закономірності, принципи, цілі, зміст і форми навчання. Цей зв'язок з іншими дидактичними категоріями взаємозворотній: принципи, цілі, зміст і форми навчання визначають метод, але вони не можуть бути реалізовані без нього, без урахування можливостей їх практичної реалізації.

Кожний метод навчання повинен виконувати не тільки освітню, розвивальну та виховну функції, але й спонукальну і корекційну (розвиток сприймання, мислення, уяви, пам'яті, емоційно-почуттєвої сфери).

Будь-який навчальний предмет, окрім загальних методів навчання, має свої методи, зумовлені специфікою його змісту. Так, наприклад, при викладанні української мови застосовуються спеціальні методи: читання і письмо, словникова робота, граматичний розбір та ін. В географії важливе місце належить роботі з картами, в природознавстві – спостереження, досліди та ін. Дидактика вивчає методи, які мають найбільш загальне значення і які можуть бути застосовані при вивченні різних навчальних предметів.

У структурі методів виділяють прийоми, тому кожний метод можна представити як сукупність методичних прийомів. Отже, прийом – це елемент методу. Елементи методів не є сумою окремих частин цілого, а системою, що об'єднана логікою дидактичного завдання. Якщо метод є способом діяльності, що охоплює весь шлях її протікання, то прийом – це окремий крок, дія в реалізації методу. Необхідно розрізняти прийоми розумової діяльності (логічні прийоми) – виділення головного, аналогія, конкретизація, порівняння та ін., а також прийоми навчальної роботи – розв'язування задач, прикладів, граматичний розбір тощо. Логічні прийоми є однаковими в різних методах. Тільки системне поєднання прийомів утворює певний метод навчання, тому важливою є послідовність їх застосування. Одні і ті ж самі прийоми можуть входити в різні методи навчання, але в поєднанні з іншими прийомами вони утворюють зовсім інший метод навчання. Наприклад, прийом запам'ятовування має місце як в репродуктивних, так і в проблемно-пошукових методах навчання. Але, якщо в першій групі методів він домінує, то в другій – є допоміжним, бо сприяє запам'ятовуванню основних результатів проблемних міркувань. Окрім цього слід пам'ятати, що метод може стати прийомом, а

прийом – методом. Коли прийом починає виконувати основне навчальне навантаження (допомагає розкрити суть того чи іншого питання), він стає методом. Наприклад, корегування відповідей учнів (як прийом) під час проведення бесіди може трансформуватися у дискусійну площину. За такої умови цей прийом може стати самостійним методом навчання (дискусія). Важливо підкреслити, що діалектика переходу методу в прийом чи навпаки обумовлена логікою процесу навчання, наявністю суперечливих аспектів між метою і засобами її досягнення, різними елементами пізнавальної діяльності.

Метод навчання має дві складові частини: об'єктивну і суб'єктивну. Об'єктивна частина методу обумовлена вимогами законів і закономірностей, принципів і правил навчання, а також цілями, завданнями, змістом, формами навчальної діяльності. Суб'єктивна частина методу обумовлена особистістю педагога, його творчістю, майстерністю; особливостями учнів, конкретними умовами протікання навчання. Проблема співвідношення об'єктивного і суб'єктивного в методі розв'язана не повністю: є прихильники думки про те, що метод – об'єктивне явище, але є дослідники, які вважають його результатом творчої праці педагога, індивідуального надбання. Безперечним є те, що об'єктивна частина дозволяє дидактам розробляти теорію методів, рекомендувати педагогам шляхи їх ефективної реалізації. З іншого боку, саме методи є сферою прояву високої педагогічної майстерності.

Класифікація методів навчання

Проблема класифікації методів навчання породжена наявністю в дидактиці великої кількості підходів до виявлення сутності методів навчання, їх визначень, структури і класифікацій. Значний вклад у розвиток теорії методів навчання на сучасному етапі внесли Є. Голант, М. Данилов, Б. Єсіпов, М. Скаткін, М. Лернер, А. Алексюк, Ю. Бабанський, В. Бондар, В. Паламарчук та ін.

Метод навчання є досить складним педагогічним явищем, яке має багато сторін. За кожною з них методи групують в системи. Не випадково, що вчені-педагоги розробили десятки класифікацій методів навчання. Отже, класифікація методів навчання – це впорядкована за певною ознакою їх система (І. Підласий). Майбутньому вчителю необхідно знати лише ті класифікації методів, які ефективно “обслуговують” практику навчання і є основою для її вдосконалення.

Класифікація на основі зовнішніх форм прояву методів навчання

В основі класифікації – джерела знань, а також характер чуттєвого сприймання (слух, зір, дотик). Такий підхід дозволив виділити словесні, наочні та практичні методи навчання (традиційна класифікація).

До словесних методів належать: розповідь, пояснення, лекція, бесіда, інструктаж, робота з книгою, навчальна дискусія, диспут. До наочних – спостереження, демонстрування та ілюстрування. До практичних – вправа, лабораторна робота, практична робота, дидактична гра.

Класифікація методів навчання за типом пізнавальної діяльності учнів (внутрішня психологічна сторона)

Методи цієї групи відображають різний рівень пізнавальної активності і самостійності учня у навчанні. В запропонованій класифікації виділяють такі методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький.

Класифікація методів навчання на основі внутрішнього логічного шляху засвоєння знань

До цієї групи належать такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний і синтетично-аналітичний, індуктивний, дедуктивний, індуктивно-дедуктивний і дедуктивно-індуктивний, градуктивний.

Класифікація методів навчання за ступенем самостійності учнів у здійсненні навчальної діяльності

За цією класифікацією виділяють методи самостійної роботи і роботи під керівництвом учителя. Найбільш поширеними видами самостійної роботи є: робота з підручником, самостійні роботи з приладами, самостійне виконання письмових вправ, написання творів, віршів, метод самостійного розв'язання задач, самостійного спостереження тощо.

Класифікація методів за дидактичними цілями

За цією класифікацією виділяють дві групи методів навчання:

Методи, що забезпечують первинне засвоєння навчального матеріалу (інформаційно-розвивальні, евристичні, дослідницькі).

Методи, що забезпечують закріплення і вдосконалення здобутих знань (вправи, практичні роботи).

Класифікація за основними етапами процесу навчання

В запропонованій групі називають такі методи: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення і систематизації, закріплення, перевірки знань, умінь і навичок, творчої діяльності.

Бінарні і полінарні класифікації методів навчання

В основі групування цих методів – дві чи більше спільних ознак. Так, в якості істотних (спільних) ознак називають джерела знань, рівні пізнавальної активності учнів, а також логічні шляхи навчального пізнання.

Класифікації за системним підходом

Серед відомих класифікацій вирізняється системним підходом класифікація Ю.К. Бабанського. В її основі – комплексний діяльнісно-процесуальний підхід, який урахує основні компоненти діяльності: мотиви, операції, дії, контроль та аналіз результатів.

Таблиця 1

Класифікація методів навчання

Основні групи методів навчання	Основні підгрупи методів навчання	Окремі методи навчання
Методи стимулювання і мотивації учіння	1.1 Методи формування інтересу до учіння.	Пізнавальні ігри, навчальні дискусії, методи емоційного стимулювання та ін.
	1.2 Методи формування обов'язку і відповідальності в учінні	Методи навчального заохочення, осуду, пред'явлення навчальних вимог та ін.
Методи організації і здійснення навчальних дій та операцій	2.1 Перцептивні методи (передачі і сприймання навчальної інформації за допомогою почуттів): а) словесні методи; б) наочні методи в) аудіовізуальні методи г) практичні методи	Лекція, розповідь, бесіда тощо Методи ілюстрацій, демонстрацій, відеопоказу тощо Поєднання словесних і наочних методів Методи вправ, проведення дослідів виконання трудових завдань тощо
	2.2 Логічні методи (організація і здійснення логічних операцій)	Індуктивні, дедуктивні, метод аналогій тощо

	2.3 Гностичні методи (організація і здійснення мисленневих операцій)	Проблемно-пошукові (проблемний виклад, евристичний метод, дослідницький метод тощо), репродуктивні методи (інструктаж, ілюстрування, пояснення, практичне тренування тощо)
	2.4 Методи самоуправління навчальними діями	Самостійна робота з книгою, приладами, об'єктами праці тощо
Методи контролю і самоконтролю	3.1 Методи контролю	Методи усного контролю, письмового контролю, лабораторного контролю, машинного контролю. Методи самоконтролю.

Додаток 2

Завдання та система оцінювання самостійної роботи студентів денної форми навчання, які перебувають у відрядженні у зв'язку з академічною мобільністю

Тема	Види та зміст самостійної роботи	Термін виконання	Форма контролю	Система оцінювання (бали)
1	1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни. 2. Практичне завдання. Підбір притчі з поясненням її символічного змісту у контексті педагогіки	Перша декада вересня	Складання конспекту, звіту	2
				2
2	1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни. 2. Практичне завдання. Написати есе «Життєдіяльність та педагогічні ідеї В.Сухомлинського»	Друга декада вересня	Складання конспекту, звіту	2
				2
3	1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни. 2. Практичне завдання. Скласти таблицю «Кваліфікаційні рівні НРК, ступені освіти»	Третя декада вересня	Складання конспекту, звіту Таблиця	2
				2
4	1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни. 2. Практичне завдання. Скласти таблицю «Характеристика 10 ключових компетентностей нової української школи»	Перша декада жовтня	Складання конспекту, звіту Таблиця	2
				2

5	<p>1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни.</p> <p>2. Практичне завдання Скласти презентацію до характеристики певного виду навчання</p>		<p>Складання конспекту, Звіту</p> <p>Презентація</p>	<p>2</p> <p>2</p>
6	<p>1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни.</p> <p>2. Практичне завдання Скласти таблицю: «Принципи навчання: зміст та шляхи реалізації».</p>	Друга декада жовтня	<p>Складання конспекту, звіту</p> <p>Таблиця</p>	<p>2</p> <p>2</p>
7-8	<p>1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни.</p> <p>2. Практичне завдання Скласти презентацію «Урок як основна форма організації навчання», або «Типи уроків» та надати розроблені тести, складені за тематикою уроку</p>	Третя декада жовтня	<p>Складання конспекту, звіту</p> <p>Презентація, тести</p>	<p>2</p> <p>4</p>
9-11	<p>1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни.</p> <p>2. Практичне завдання Розробка плану-конспекту виховного заходу для учнів з будь-якого напрямку виховної роботи за вибором студента з розгорнутим сценарієм виховного заходу, презентацією.</p>	Третя декада листопада	<p>Складання конспекту, звіту</p> <p>Розробка виховного заходу</p>	<p>2</p> <p>4</p>
12-13	<p>1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни.</p>	Перша декада грудня	Складання конспекту, звіту	2

	2. Практичне завдання Скласти кросворд на тему «Академічна доброчесність».		Кросворд	2
	Підготовка контрольної роботи за вимогами до студентів заочної форми навчання (див. Перелік питань до контрольної роботи з курсу «Педагогіка» для студентів заочної форми навчання)	Друга декада грудня	Контрольна робота	20
Усього				60

Система оцінювання

Усі виконані завдання надсилаються на електронну адресу викладача та реєструються встановленим порядком.

Конспект з навчальної дисципліни надається студентом науково-педагогічному працівнику при очній взаємодії.

Форми поточної перевірки та критерії оцінювання навчальних досягнень студентів – письмові індивідуальні завдання з тем навчальної дисципліни представляються студентами у встановлені терміни.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів виконання завдань є такі:

- виконання всіх завдань, передбачених робочою програмою з дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах інформації;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені завдання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.

Методика визначення балів за виконані завдання.

За результатами виконання завдань самостійної роботи студенти отримують бали. Максимальну кількість балів, яку може отримати студент за всі виконані завдання – 60 балів.

Критерії оцінювання конспекту, складеного студентом на основі самостійного опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації та помітками в конспекті з дисципліни

Бали	Критерії оцінювання
2	Завдання містить характеристику навчального матеріалу, що відтворює його зміст в повному обсязі. Конспект містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки.
1	Поверхове розкриття змісту навчального матеріалу.
0	Відсутність або не проаналізована інформація.

Критерії оцінювання практичних завдань з тем 1,2,3,4,5,6,12-13

Бали	Критерії оцінювання
2	Завдання містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію,

	зроблені аргументовані висновки. Студент показує глибоке оволодіння матеріалом, висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом та відповідає вимогам щодо його оформлення.
1	Завдання містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів сутністю питань з певної теми, виявив теоретичні знання, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Завдання містить неповні відповіді, мають місце помилки при висвітленні змісту матеріалу. Виконане завдання не в повній мірі відповідає вимогам щодо його оформлення.
0,5	Завдання містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент безсистемно висвітлює питання з грубими помилками та відсутнє розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення. Виконане завдання частково відповідає вимогам щодо його оформлення.

Критерії оцінювання практичного завдання до тем 7-8, 9-11
(індивідуальних проєктів)

Бали	Критерії оцінювання
4	Студент показує глибоке оволодіння матеріалом, висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом та відповідає вимогам щодо його оформлення
3	Завдання містить відповіді, в яких відтворюється значна частина змісту завдання. Студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У змісті виконаного завдання допущені несуттєві помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу. Виконане завдання відповідає вимогам щодо його оформлення.
2	Завдання містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів сутністю питань з певної теми, виявив теоретичні знання, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Завдання містить неповні відповіді, мають місце помилки при висвітленні змісту матеріалу. Виконане завдання не в повній мірі відповідає вимогам щодо його оформлення.
1	Завдання містить неповні відповіді, мають місце помилки при висвітленні змісту матеріалу. Виконане завдання не в повній мірі відповідає вимогам щодо його оформлення.
0	Відсутність інформації.

Якщо роботи надходять із запізненням у вказаний термін то знижується оцінка на 1 бал.

Виключенням є той факт, що завдання не було виконане студентом із-за поважної причини, яку підтверджено документом.